

Patak Márta

Madrid, Imre és Matyi

Matyi a hét év alatt levélben részletesen beszámolt nekem mindenről, ami Madridban történt vele, én ezt persze Anna előtt végig titokban tartottam.

1

Matyi első éjszakája nyugtalanul telik Madridban. Nem tudja, hány óra lehet, csak azt látja, hogy Imre alszik mellette, az otthon alvó nyugalomával, aki, ha jó alvó, álmában el is felejt, hogy valami nem a megszokott rendben zajlik körülötte, a levegője is más a lakásnak, mert rajta kívül még valaki alszik a szobában.

Matyi fülel, az éjszaka hangjait fürkészi, az utcáról láрма hallatszik fel, szórakozni induló fiatalok, közben az a palánkdöngéshez hasonló, ismétlődő dörej, úgy hangzik, mintha valahol messzebb lögyakorlatot tartanának. A palánkdöngés egy idő után abbamarad, füle lassan hozzászokik az autósuhogáshoz meg a túlköléshez, viszonylag hamar ki tudja szűrni a közvetlen közeléből származó zajokat. Először azt képzei, rádióamatőr lakik a szomszéd lakásban, amerikai kollégájával váltanak üzenetet, és a rádiójelek csipogását hallja. Aztán hogy a rendőrség helymeghatározót épített be a falon túlra, hogy követni tudja a bujkáló terroristák mozgását. Nem teljesen nyugodt, még Imre közelségében sem, hiányzik az a biztonságérzet, ami ismeretlen lakásban csak néhány nap után jöhet, mikor már beazonosítjuk az éjszaka hangjait.

Az utcát se ismeri még. Nem tudja, hogy a házuk ajtajával szemközt az a szürke ablakos, alagsori kirakat évek óta porosodó telefonalkatrészekkel, lemezjátszótűkkel, diódákkal, fura kis kábelekkal, nyomtatott áramkörökkel van telezsúfolva, és lenn az üzletben két huszoneves, raszta külsejű srác árul minden elképzelhető kütyüt, valaha forgalomba került műszaki eszközökhöz használatos pótalkatrészeket. Mellettük a patikával vetélkedő tisztaságú hentesbolt, melyben a fehér köpenyes hentes meg a felesége sose hagyja úgy elmenni a vásárlót, hogy meg ne kínálna valamivel. Ha mást nem is, legalább egy hajszálvékonyra vágott sonkaszeletet fogadj el étvágyhozónak az ebéd előtt!

Kicsit lejjebb, pár háznyira, az *Ultramarinos* feliratú, hajdanán a tengerentúlról származó portékát áruló, nevéhez híven a hagyományait is híven őrző vegyeskereskedés, melyben a legjobb minőségű chilei kagylókonzervtől az argentinok és uruguayiak által oly nagyon kedvelt tejkészítmény, a barnás színű, nem túl sűrű, ám annál édesebb *dulce de leche* is kapható, amivel hiába igyekszik, sosem fog megbarátkozni. Aztán az alsó sarkon a trafik, a mosolygós arcú, járáshibás trafikossal, aki a járványos gyermekbénulások idején született, mikor még nem ismerték a Sabin-cseppeket, amúgy meg arról híres a környéken, hogy a legrit-

Részlet *A test mindent tud. Egy befejezetlen portré története* című regényből

kámban fellelhető dohányárut vagy dohányzási kelléket is beszerzi a törzsvásárlóinak, és a trafik fennállása óta kétszer is megütötték a főnyereményt a nála vásárolt karácsonyi lottószelvénnel. A felső saroktól kicsit visszább, a házuk irányában pedig a rövidáru-kereskedés, kirakatában kissé napszitta, ám eredeti színüket még valamelyest őrző varró- és hímzőcérnák, fonalak, motringban és gombolyagban egyaránt, horgoló- és kötő- és varrótü minden méretben, zokni, harisnya, férfipizsama, atlétatrikó és egy kézzel írott tájékoztató, mely dülöngélő, szálkás, nyomtatott nagybetűkkel hirdeti, hogy *MÁS ROPA INTERIOR EN EL INTERIOR DEL LOCAL*. Matyi ekkor még nem értheti a reszkető, öreges kézre valló felirat humorát, magyarul amúgy is visszaadhatatlan, elvész a szójáték a fordításban, csak a puszta jelentése marad, hogy bent az üzlethelyiségben egyéb alsónemű is kapható.

Még azt sem tudja, hogy hét teljes évre lesz új otthona ez a barátságos kis lakás meg ez a városnegyed, azt viszont igen, hogy nehezen fogja megszokni a tökéletes sötétet. Otthon mindig bevilágítanak a Kék Golyó utca lámpái, sosincs teljes sötét, itt meg Imre leengedi a redőnyt, pedig kint szinte még világos van. Délután a szieszta előtt egy pillanatra megfordul a fejében, hogy szólni kéne neki, hátha éjszakára is így akarja majd hagyni, de ahogy átvillan benne, úgy el is felejtí, amint megjelenik az ágya végében Imre, most viszont elhatározza, hogy reggel szól majd neki, ha lehet, legközelebb hagyjon egy kis rést, mikor leengedi a redőnyt.

Matyi még nem tudhatja, hogy a hét év alatt hányszor mosolyodik majd el, mert reggel tényleg szól Imrének: Nem lehetne, hogy ritkásra engedd a redőnyt?, Imre meg néz rá értetlenül, őszinte megrökönyödéssel, hogy mi a csudát akar, és Matyinak mindig nevetnéne támad ettől az arckifejezéstől.

Még nincs benne a megnyugtató tudat, a cinkos érzés, hogy ha akarnak, bár-mikor szigetté változhatnak Imrével ebben a nagy spanyol tengerben, mert amint megszólalnak magyarul, senki sem érti őket, mert ugyan otthon érzik magukat, ám ha kell, mind a ketten kívülállóként is tudják szemlélni Madridot.

Matyi hanyatt fekszik, keze a feje alatt, próbálja maga elé képzelni a lakás tárgyait, hátha gyorsabban vissza tud aludni. Nem könnyű, gondolatai folyton elkalandoznak. Sokszor maga sem tudja eldönteni, vajon azért nem emlékszik-e bizonyos tárgyra, lakásbelső részletére, bármire, ami nem annyira ordító, hogy a vak is észreveszi, mert egyszerűen figyelmetlen, vagy mert nem szeret alaposan megbámulni semmit, minden újra úgy néz, mintha csak véletlenül végigsuhanna rajta a tekintete, mintha attól félne, hogy pillantásával végighorzsolja a tárgyak sérülékeny bőrfelszínét.

Legalaposabban a mosogatót figyeli meg, miközben a rakott krumplinak való krumplit és tojást hámozza fölőtte, ami pontosan tíz percreg fő, egy perccel se tovább, nehogy megzöldüljön a sárgája körül, ezt Imre teszi hozzá, mikor meggyújtja a víz alatt a lángot, és Matyi a háta mögött állva megjegyzi, hogy sőt is tegyen bele, mert ha sós vízben fő, könnyebben lejön a héja. Aztán később Imre tiltakozása ellenére nekiáll, elmossa a főzéshez használt edényeket, és közben is alaposan szemügyre veszi a márványból készült, ormóttan, sárga vályút, a csapként szolgáló rézkart, minden részletét, többször közel is hajol hozzá, nyitogatja és elzárja, Imre megnyugtatója, hogy a mosogató minden darabja eredeti.

Még később, a hosszúra nyúlt vacsora utáni beszélgetés alatt is oda-odapillant, mert vonzza a tekintetét a kétédegyes, kádnyi méretű jószág. Maga elé képzei a lefolyóját, ami persze már új, de színben és formában a régi csappal harmonizál, és közben Imre hangját hallja, amint a háta mögött megjegyzi, eleinte furcsa volt, hogy itt fordítva pörög a víz a lefolyóban. Matyi először nem is érti, aztán rájön, hogy a déli féltekéhez képest tényleg itt folyik le fordítva.

A bejárati ajtó melletti bronzszínű esernyőtartót is csak másnap figyeli majd meg. Karcsú és egyszerre öblös is, hogy beleférjenek a régimódi, hatalmas paraplék. Most annyira emlékszik csupán, hogy öblös, nem látja oldalán a levegőben kalimpáló puttókat, a fülnek álcázott kígyótestet, elfelejti a puttók meg a két kígyófül felett körbefutó füzérdísz lágyan ívelt vonalát, csak annyi marad meg benne, hogy olyan ez az esernyőtartó, mint a makedónok aranyedényei, melyek ránézésre valószínűtlenül újnak hatnak, nehéz róluk elképzelni, hogy Nagy Sándorral egyidősek.

Emlékszik, hogy pont fölötte van egy biciklis kisplasztika, az előszobával egybenyíló nappali térelválasztó falán, mert a nappali kandallójával szemben faburkolatú padka szalad körbe, mögötte mellmagasságig érő térelválasztó fal jelzi, hogy a lakás intimebb részébe érkezünk. A két biciklis alakját képzei maga elé. Szépen kidolgozott, vékony kerék, sildes sapkás alak a nyeregben, feje menetiránnyal ellenkezőleg, száznyolcvan fokkal elfordulva. Keze a kormányt markolja, teste is előrefeszült, mint aki az útra szegezné tekintetét, csak éppen a feje van kicsavarodva, hátrafele néz. A másik alak, ugyanilyen kerékpáron, valamivel előtte jár a közös talapzaton, széttárt karokkal áll a pedálon, és harapja a szabadság levegőjét. Matyinak erről a kisplasztikáról később is mindig Mark Tansey képe jut majd eszébe, ahogy az a két öltönyös férfialak táncol a semmibe szakadó sziklapárkányon.

Nem sejtí meg, hogy mi vár rá másnap. Nem látja magát, pedig ha láthatná, biztos mosolyogna, ahogyan a tőlük kétsaroknyira lévő kínai bazárban frissen vásárolt horgászszékével a kezében megáll a turistáktól hemzseggő Arenal utcán, miközben tátott szájjal nézi a Brahms V. Magyar táncát játszó cigányzenekart, és eltűnődik, hogy ezek vajon mind románok, vagy, ha csak félig is, de valamelyik lehet-e magyar közülük. Hosszan nézi majd a kifejezéstelen arcú cimbalmost, akinek lóg a cigaretta a szájában, miközben elektromos hangszerével kellenül, csak úgy mellékesen beleadja a darabba, amit még a hegedű meg a brácsa sem tudhat. Nem a hegedűtok, a cimbalom ponyvája fekszik a zenekar előtt, a bábéskodó gyerekek szülei biztatására abba dobálják boldogan az ötvencenteseket, egy tíz év körüli, belvárosi kinézetű fiúcska pedig fojtott hangon, álmélkodását alig leplezve jegyzi meg apjának Matyi háta mögött, Te papa, ezek nálunk százszoa jobban tudnak játszani!

Nem látja még magát, amint megáll a San Ginés-templom előtt, összevont szemöldökkel böngészi homlokzatán az emléktáblák hosszú sorát, és a sok ismeretlen név között Lope de Vega nevét fedezi föl, akit itt kereszteltek. Aztán lassan a lépcső támfalának dőlve üldögélő két terebélyes cigányasszonyra siklik a tekintete, magában megállapítja, hogy ezek úgy trónolnak, mint akit odaragasztottak,

látszik rajtuk, hogy a testükkel is készek megvédeni értékes helyüket a turistáktól a városközpont e négyzetméternyi piacterén, ahol ők most éppen csak üldögélnek.

Nem láthatja még magát, amint a templom tövében vezető sikátoron lassan fölballag a Plaza Mayorra, a boltív alatt megáll, benéz, mint aki egyszerű kíváncsiskodó, körbesétál a hajdan számozott ajtajú házakat rejtő karzatos arénatér szélén, s közben a szeme sarkából lesi, hol az a foghíj a sorban, ahol helyet foglalhatna. Ugyanígy azt sem tudja, hogy a teret építtető III. Fülöp király lovas szobrát látja majd hét éven keresztül, mikor a modell arca mellett elnézve vet egy pillantást a térre, hogy milyen forgalom várható, érdemes-e még kint ülni, vagy jobban jár, ha összecsomagol és hazamegy. De azt sem sejti még, hogy hét éven keresztül Concha lesz majd a szomszédja a helyén, ahol a turistákat rajzolja, mert első látásra megkedveli és maga mellé fogadja, Concha, aki leginkább egy vidéki zöldséges kofára emlékeztet rekedtes, elcigarettázott hangjával, és akivel legtöbbször az életnek olyan apró és egyszerű dolgairól beszélgetnek, amilyenekről minden spanyol beszélget a másik emberrel, de ők ketten valahogy mégis másképpen. Meg persze azt sem sejtheti még, hogy Concha már aznap, május tizenhatodikán, a baleset reggelén megjegyzi majd, hogy Matyi nem is szólt, hogy ma nem jön, de csak ennyit mond, nem többet, ezt is félhangosan, magának szinte, talán csak annyi fordul meg egy pillanatra a fejében, hogy nyilván valami fontos dolga akadt, mert ennél külön helyet keresve sem találhat magának Madridban, és a világért se gondolna rosszra, különben is, minek kihívni a sorsot magunk ellen, tartogat az ügyis eleget, inkább élvezzük az életet, amíg lehet.

Vaksötét a szoba. Matyi hiába erőlködik, szikrányi árnyat se tud kivenni a sötétben. Becsukja a szemét. Eszébe jut, ahogy kiskorukban órákon át kuncogtak az ágyban Annával, miután magukra hagyta őket a pótmamájuk, és a takaró alatt összebújva játszották, amit szerelemnek gondoltak.

Mikor Matyi végre nagy nehezen elalszik, azt álmodja, hogy vissza kellett mennie a főiskolára, mert bent felejtette a vázlattömbjét, és okvetlenül vissza kell szereznie, mert tudja, hogy többé nem teszi be a lábát abba az épületbe. Sorra járja a termeket, mindenhová benyit, de sehol sem találja, aztán hirtelen a legfelső szinten köt ki, egy színházterem- vagy auditorium maximum-féleségben, ahol éppen zajlik az előadás. A színpadon az anyja és az apja játssza a testvérpárt, akik a valóságban ők ketten Annával. Felismeri a mondataikat, és azt is tudja, hogy felcserélték kettőjük szerepét. Tiltakozni szeretne, hogy ezt nem is Anna mondja, hanem ő, de nem jön ki hang a torkán.

3

Matyi feláll, összecsukja a horgászszekeket, fölveszi a mappáját, a rajzlaptartót, ösztönös mozdulattal feljebb húzza, megigazítja a nadrágját, felveszi a földről a sisakját, összecsatolt szíjánál fogva a bal kezére akasztja, jobb vállára veszi a sporttáskát, hóna alá csapja a horgászszekeket a rajzlaptartóval együtt, majd ránéz Imrére, és int a szemével, hogy indulhatunk.

Tudok én neked egy ennél sokkal jobb helyet!, mondja akkor Imre Matyinak, még otthon, Budapesten, fönn a Várban, miközben a kávézó felé tartanak. Matyi

megtorpan, hóna alatt a horgászszekekkel, vállán a sporttáskával, bal karján a sisakjával, ránéz Imrére, hatalmas szemeket mereszt, és csak annyit kérdez: Komolyan?, mire Imre bólint, Hogyne!, Eljössz hozzám Madridba, és meglátod! Lakhatsz nálam!

Imre biztos benne, hogy Madridban hamar visszaköltözik majd Matyi szemébe is a fény, amit Budapesten annyira hiányol belőle.

Hát így kezdődik.

Ragadnak rá a lányok. Talán a zöldesbarna szeme vonzza a tekintetüket, talán az idegen akcentusa, mindenesetre ha hosszabb időt tölt egy helyben, akár rajzol, akár hátizsákját és sisakját maga elé ejtve csak üldögél egy félreeső terecske szökőkútjának lépcsőjén, nem telik sok időbe, és mellé telepszik valaki, többnyire egy hasonló korú lány. És Matyi nagyon jó társaságnak bizonyul. Imádják a spanyol lányok, főleg amikor megtudják, hogy nem spanyol, meg hogy festőnek indul, aztán mégis portrékat rajzol turistákról, előbb a Budai Várban, most pedig a Plaza Mayoron, legfőbb időtöltése pedig a második világháborús haditechnika és a délvidéki hadszíntér eseményeinek tanulmányozása, amúgy meg szó szerint színházban nőtt fel, és jelenleg filmforgatókönyvet ír. Lenyűgözve hallgatják, ahogyan a nők tudják hallgatni a megnyerő modorú férfiakat, mikor érthetően magyarázzák különféle gépek, műszaki berendezések működését, amikről nekik halvány fogalmuk sincsen. A lányok azon se lepődnek meg, hogy a barátjával él, ettől talán még érdekesebb a szemükben. Imre ezen csak mosolyog, mikor Matyi otthon meséli neki, kicsit méltatlankodik is, hogy neki bezzeg semmi előnyt nem jelent a származása, sem az, hogy a legjobb barátjával él egy fedél alatt.

Akkor este Matyi azzal állít haza, hogy megismerkedett egy fiatal színésznővel. Gyönyörű lány, érdekes arcú, göndör hajú, inkább arabos szépség, mintha egy keleti népmeséből lépett volna elő. Elmeséli Imrének, hogy a lány elsírta magát mellette a padon, talán ő kérdezhetett tőle valamit, nem is emlékszik pontosan, de utána alig győzte vigasztalni.

Potyognak a lány könnyei, aztán egyszer csak megrázza a sörényét, mert tényleg inkább sörénye, mint haja van, mesélni kezd, Matyi pedig végighallgatja, nem szól közbe. Egyszemélyes darabra szerződtem, kifejezetten engem nézett ki a rendező, mikor először felhívott, azt mondta a telefonban, hogy bár nem ismerjük egymást személyesen, ezt a szerepet eleve rád szabtam, minden darabban láttalak, nem mondhatsz nemet!

Alba, mert így hívják a lányt, nem is mond nemet a felkérésre, de most attól fél, ha lesz még egy előadás, utána meg fogja ölni a rendező, aki egy beteges, perverz, pszichopata elme. Segíts!, néz rimánkodva Matyira, ments meg, gyere el az előadásra, ne engedd, hogy megöljön az a vadállat!

Matyi szeretné, ha Imre is elmenne vele, hátha Albának tényleg szüksége lesz segítségre, de Imre dolgozik, nem tud elmenni, Matyi pedig hajnalban azzal esik be az ajtón, hogy az előadás után majdnem összeverekedett a rendezővel, aki finoman fogalmazva atyai érzelmeket táplál Alba iránt.

Matyi lesújtva meséli, mi történt. Ostoba és naiv vagyok, az egész csak a hiszékenységem miatt van, azonnal rá kellett volna jönnöm, hogy egyszeri találkozás után

nincs jogom számon kérni, amit számon kértem azon a rendezőn, ráadásul utána Alba is nekem esett. Imre a fejét csóválja, mintha azt mondaná: Mégis, mit vártál, hogy majd tapsikolni fog, amiért tönkretetted a játékát? Alba már rég lejátszotta a játszmat, te csak eszköznek kellettél, akár a falnak is mesélhette volna, hogy mi történt, te csak élő díszlet voltál az előadásban. Ennyire egyszerű ez, gondold bele.

Matyi nem tanul. Legközelebb is ugyanúgy jár. Csak sírt szegény!, mondja Imrének, mentegőzképpen.

Nem tudja eldönteni, mi lehet az oka, a poros levegő, ami már az Athenaeum bejárati ajtajában megcsapja az ember orrát, vagy talán a film, az a botrányosan rossz film, amelyikben Alba az egyik főszereplő, és a vágás után most látja először. A vetítés után egyenest a női mosdóba menekül. Matyi nem rohan utána, pedig látja rajta, hogy ki van borulva. A falnak támaszkodva bámulja a tárlókban kiállított könyveket, a vitrinbe zárt új könyvtári szerzeményeket, és arra gondol, hogy ebben az épületben méltóképpen magasztalja a mindenhatót, a művészetet az *arte cristiana* felirat, amit egy angyal tart a vászon fölötti freskón két kézzel azon a kifeszített szalagon.

Mikor Alba előkerül a mosdóból, Matyi vigasztalni kezdi, Alba pedig vele marad, nem tart az ünnepelni induló stábbal. Beülnek egy bárba, sört isznak, utána rábeszéli Matyit, hogy menjen föl hozzá, nála whiskyvel folytatják, és beszélgetnek, leginkább filmről, színházról, Matyi elmeséli Albának, gyerekkorában mennyire nem bírta, ha a rendező üvölt az apjával vagy az anyjával, egyszer a rendező a szeme láttára fel is pofozza az anyját a Liliom főpróbáján, mert nem tudott úgy sírni, ahogyan szerette volna, ő akkor lehetett talán nyolcéves, nem több, az biztos.

Alba csak bólogat. Aztán olyasmit mond, hogy a színpadon legalább benne van a jelenetben az ember, történjék bármi, a színész irányítja a helyzetet, nagyrészt rajta múlik, hogy akkor ott milyen lesz az előadás. Mind más, mert kétszer egymás után sose játssza el egyformán ugyanazt a jelenetet. A filmben viszont ezerszer kiszolgáltatottabb a színész. Ha a rendező azt mondja, hogy kész, akkor az a jelenet készen van. Hiába nem tetszik a színésznek, nem teheti meg, mint az egyszeri festő, aki az éj leple alatt beoson a Louvre-ba, és igazít még valamit a képén. A vágás után a rendező késznek nyilvánítja a filmet, a színész meg utána talán azt se tudja, hová kerül a jelenete.

Hajnali négyig beszélgetnek, Matyi a végén arra se emlékszik, hogy hogyan jön el tőle, csak azt tudja, hogy a második üveg whiskyt is felbontották, meg hogy bármi történt is, Albából mindig árad az az összetéveszthetetlen színházzag, amit gyerekkora óta őriz az orrában, és már csak ezért is jó vele.

4

Matyi fél tizenkettőkor kilép a házuk ajtaján, és mint aki világeletemben ezt az utat járta, déli tizenkettő körül, elindul a Plaza Mayor felé. Gyalog, viszi a sporttáskában a horgászszéket, a mappát, a rajzeszközöket, ahogy otthon. Mindennap átvág a Puerta del Sol terén, mint otthon a Vérmezőn, csak itt nem a Korlát utcán tart a Várba, hanem a Késések utcáján a Plaza Mayorra, Concha mellé, bérelt helyére.

Concha első látásra megkedveli. Rögtön tudtam, hogy közénk tartozol, ugyanolyan elfuserált művész vagy, mint amilyenek mi itt egytől egyig!, mondja, valahányszor az első találkozásukat emlegetik.

A magánéletéről sose beszél, Matyi tapintatosan nem is faggatja. Dugni kell, az a lényeg!, ez a szavajárása, ezzel elintézi a kérdést, ha szerelemről esik szó. Matyi ebből sok mindenre következtet, bár óvatos, mert Conchának az arcára van írva, hogy nem lehet könnyű élete. Rekedtes, agyoncigarettázott hangján meséli egyszer nevetve: Nekem is volt ám férjem, de szerencsére hamar megszabadultam tőle! Egy hónap után elvitt magával Santanderbe, ahol éppen valami kétes ügyet intézett. Az volt a nászutunk. Megérkezünk a szállodába, aztán azt mondja, hogy én csak várjak itt, ő meg majd nemsokára jön, hát azt lesheted, gondoltam, és fogtam magam, kimentem a városba, sétáltam egy nagyot, megállapítottam, hogy nincs itt semmi látnivaló, mitől is lenne, az értékes része leégett ötvenegyben, úgyhogy leballagtam a kikötőbe, egy darabig néztem a hajókat, közben megittam egy-két pohár sört, aztán amikor eluntam a nézelődést, visszamentem a szállodába, hát, a férjem még mindig nem ért vissza, na, gondoltam, Concha, akkor most azt mondjuk: *Adiós, amor mío*, engem te többé sose látsz, úgyhogy még aznap véget is ért a házasságom.

Imádom a szemedet, azt a jóságos őzikenézésedet!, mondja Matyinak, Matyi pedig tudja, mi következik: Azokat a gyönyörű, fekete, söprűszempilláidat!, és Concha odarohan hozzá, megszorongatja, összevissza csókolja, és egy óvatlan pillanatban jól belecsíp az arcába, *Toma Moti*, Nesze, Moti!, mondja, és elégedetten visszslattyog a helyére. Moti, csak így hívja Concha. Matyi még a legelején mindig kijavítja, mert Concha képtelen kiejteni rendesen a nevét, úgyhogy egy idő után Matyi fel is adja, üsse kő, legyen akkor az egyszerűség kedvéért Moti.

Matyi nem emlékszik, hogy farmernadrágon kívül egyszer is látta volna más ruhában Conchát. Télen-nyáron ujjatlan póló, télen, ha kell, még az irhabundát is felveszi rá, de mindig megjegyzi, szereti, ha jár a hóna alatt a levegő, nehogy bepálljon neki, mint a franciáknak, akik nem mosakodnak rendesen, bűdösek, azért találják ki azt a rengeteg parfümöt, és fel is nyerít hozzá azon a rekedtes hangján, ahogyan csak ő tud nyeríteni, mikor nagyon elégedett valamivel.

Matyi figyeli az arcát, ahogy beszél, a folyamatos nevetésben összeszűkülő szemét, azt mondja, ha az életvidámságot kellene megmintáznia, akkor Conchitát választaná modellnek. Concha mellett nem lehet szomorkodni. Be nem áll a szája, még munka közben is ömlik belőle a szó, és addig nem nyugszik, amíg Matyival is meg nem érteti, amit akar.

Egyszer azt akarja elmagyarázni neki, hogy ha valakire azt mondják, apáca-keze van, akkor az azt jelenti, hogy jó keze van a sütéshez, Spanyolországban ugyanis köztudottan az apácák sütik a legjobb cukrászsüteményeket. Matyi csak néz, sehogy sem érti, Concha hiába rajzolja le neki, Matyi széttárja a karját, reménytelen, hiába, ő ezt most nem érti. Másnap Concha beállít egy doboz süteménnyel, ami színben és méretben pont olyan, mint a tojás sárgája. *Yemas de Santa Teresa*, fogyasszuk el Ávilai Szent Teréz üdvösségére!, mondaná tovább a magyarázatot is hozzá, de Matyi már mosolyog, mert otthon este már megtudta, mi ez, sőt Imre a lelkére kötötte: Ha legközelebb

Alcalában jársz, menj el a klarissza nővérekhez, vegyél náluk Conchának karamellamázás mandulát. *Almendras garrapiñadas*, helyi specialitás Alcalában. A klarisszáké a legjobb. Egy forgóablakon keresztül árulják, klauzúras a rend, csak a hangjukat hallod, az arcukat nem láthatod.

Concha mindig jó előre tudja, ösztönösen megérzi, amikor Matyi közeledik. Azt mondja, jötte szele benne van a levegőben. Oda se kell néznie, csak elszámol magában tizenkettőig, mert pontosan addig tart, amíg a boltíves kaputól a helyére ér az árkádok alatt. Ezzel fogadta egyszer, és azóta Matyi is mindig számol magában. Úgy igazítja a lépéseit, hogy lehetőleg mindig kijöjjön a tizenkettő.

A maga módján Concha is szerelmes Matyiba, ebben majdnem biztos vagyok.

5

Ahuehuate (*Taxodium mucronatum* Ten.), olvassa, a tiszafafélék családjába tartozik, Mexikóból származik, ahol kétezer, sőt hatezer éves példány is akad belőle. Olyan, mint a világ legnagyobb fája Oaxacában, ahol csak úgy nevezik, *el árbol de la Noche Triste*, a Szomorú Éjszaka fája, mely alatt Hernán Cortés elsiratta Tenochtitlánban élete nagy álmának kudarcát. Eredeti élőhelyén örökzöld, Madrid szárazföldi éghajlatán lombhullatóvá lett az idők folyamán, ezért is hívják itt kopaszciprusnak. Matyi nem tud betelni vele. Madrid legöregebb fája, 1633 körül ültethették, aztán a napóleoni háborúk idején a park lett a főhadiszállás, a francia sereg ez alatt a fa alatt rendezte be a lőállásait, így menekülhetett meg, mikor a többi fa mind elpusztult.

Matyi nézi a kopaszciprus törzsét, hatalmas lombsátorát, és amíg ott ül alatta, a világgal is kibékül, mintha minden porcikájában érezné, hogy ez a fa majd' négy évszázaddal őelőtte már itt állt, és még őutána is legalább annyival itt fog állni talán.

A kopaszciprus után mindig meglátogatja másik öreg barátját, a legvastagabb törzsű tölgyfát. Lehajtott fejjel, lassan, ráérős léptekkel elindul a park túlsó részébe vezető úton, fölmegy a kétszárnyú lépcső baloldalán, a tetején megáll, onnan visszanéz még egyszer a kopaszciprus felé, és miközben megszokott útján a méltóságteljes tűlevelű fák hűvöseből a lombhullatók felé tart, a bőrén érzi, hogy mennyit változik a hőmérséklet.

A legöregebb tölgyfa védett, körülötte alacsony korlát. Matyi körbejárja, pillantásával végigtapogatja, nyitott tenyerével a korláton túlról is felfogja a kérge melegét. Alig sárgul még a lombja, pedig már vége felé jár a november.

Matyi hallja a város zsongását, de a park fáinak évszázados nyugalma mégis felülkerekedik a forgalom zaján. Győz a növényi jelenlét, a fák oltalmazón körbezárják a kéthektárnyi zöldet Madrid szívében. Matyi leül a korlát tövében, neki-veti a hátát, és a déli napsütésben egy rövid időre el is nyomja az álom. Hangos kiabálásra ébred.

Egy baszk család. Népük ősi jelképét, a tölgyfát fényképezik, a fiatal édesanya közben fejhangon szölongatja a család Íñigo, Edurne, Iker és Leyre névre hallgató, négy legifjabb tagját, akik torkuk szakadtából ordibálva rohangásznak a fák között. Matyi int a férfinak, hogy várjon a kamerával, amíg kimegy a képből, a férfi a tekintetével megköszöni, és közben szabadkozó kézmozdulattal, férfiúi cinkossággal jelzi, mese nincs, ha az asszony azt mondja, felvételt akar, hát filmezni kell.

Matyi átül egy padra, nézi a férfit, aki próbálja egybeterelni a népes csapatot, magában közben jót mulat, fogadni merne, hogy öt percnél többet úgysem bírnak ki egy helyben. Ránéz az órájára, és elmosolyodik, öt percen belül elhangzik a kulcsmondat, a varázsige, amelynek hallatán ennek az országnak a teljes népessége, legyen bár baszk, galegó, katalán vagy spanyol, asztúriai, andalúz vagy leóni, egy emberként felkerekedik, és indul a megbeszélt helyre ebédelni. Legfeljebb egyórányi különbséggel, az időeltolódás vagy a nap állása miatt, de csakis Katalóniában meg a Kanári-szigeteken, mert máshol mindenütt az országban most öt percen belül felkerekednek és indulnak oda, ahol kollégával, feleséggel, férjjel, szeretővel, jegyessel vagy nagybáccsival, nagymamával, baráttal vagy szomszédasszonnyal beszéltek meg közös ebédet.

Ebédidő van. Ilyenkor az óra is másképp jár. Az öltönytakójától és nyakkendőjétől megszabadult autós türelmetlenül fészkelődik a helyén, miközben arra vár, hogy váltson már zöldre a lámpa, hadd menjen tovább, kínjában még az ebédre célozgató rádiós műsorvezető megjegyzésére is hangosan válaszol: Mennék én, haver, ezerrel, csak váltana már ez az átkozott lámpa!, miközben idegesen veri a zene taktusát a kormánykeréken. A buszajtó előtt toporgó, a következő megállóban leszállni készülő középkorú nő is sürgetné pillantásával a sofőrt, hogy nyomja már neki a gázt, miért nem nyomja egy kicsit, még átérne akkor a sárgán, a lámpa után leszállna, és ha már lent van, megindulhatna ugyanazzal a lendülettel a hazafelé vezető utcán fölfelé, gyorsan betérne a pékségbe egy bagette-ért, és onnan repülne haza, a konyhába, villámgyorsan összeütné a salátát, aztán két mozdulattal készre sütné a halat, egyikkel egyik oldalán, másikkal a másikon, és tíz perc alatt tálalhatná az ebédet, de most várni kell, miközben újabb értékes percek múlnak el. A banktisztviselő is diszkréten az órájára pillant, miután végighallgatja az előtte ülő nyugdíjas ügyfele családtörténetét, s miközben bólogat neki, a válla fölött az üvegkalitka felé sandítva megállapítja, hogy pénztáros kollégája még a szokásosnál is gyorsabban számolja a pénzt. Még a postán is meglódul a végtelennek tűnő, máskor csigalassúsággal mozduló sor, mert gondolatban már mindenki az étvágyhozó pohár sörét issza a bárban, ropogtatja a krumpliszirmot, olajbogyót vagy sós mogyorót. Ebédidő van. Ilyenkor a turisták kedvükre birtokba vehetik a várost, a madridi ember nem törődik semmivel, mert ebédelni siet. A bank bezár, a legtöbb bolt is, ahová vásárolni járnak, csak a fellendülő forgalom reményében nyitva tartó szorgalmas kínaiaknál és a folyamatos üzemmódra kapcsolt üzletláncokban lézeng egy-egy eltévedt, örökös késésben levő háziasszony, mert a többi garantáltan külföldi vásárló.

Matyi biztos benne, hogy előbb-utóbb a baszk család nőtagjainak szájából is elhangzik a bűvös mondat, amivel a rakoncátlan gyerekeket összeterelik a videofelvétel után, vagy a fényképezésbe belefeledkező férjnek parancsolnak megálljt, háromfogásos, húsban, zöldségfélében és desszertben bővelkedő, pazar napi menüvel kecsegtetve őket. Mert a varázsige hat, nincs az a spanyol, akit lázba ne hozna az ebédidő. És Matyi találgatja, vajon melyikük mondja ki harminc másodpercen belül, hogy *Vamos yendo, es la hora de comer*. Induljunk lassan, ebédidő van. *Manducare necesse est*. Ebédidő, enni pedig kell. Mikor megszólal rokonszenves családfő, Matyi mosolyogva megcsóválja a fejét, és elindult ő is, a nyilvános vizelde felé.